

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Til statsrådene i de aktuelle departementene

Vår ref:
22/00709-2

Saksbehandler:
Camilla Kayed

Dato:
20. september 2022

Barneombudet ber regjeringen foreta en barnets beste vurdering knyttet til lærerstreiken

Barneombudet henvendte seg 9. september til Kunnskapsdepartementet i et brev der vi uttrykte bekymring for lærerstreikens konsekvenser for barns rettigheter.

Vi er særlig bekymret for elever i sårbare situasjoner. Det er godt kjent at denne gruppen økte under pandemien, og det er fare for at det samme skjer nå. Vi er derfor glade for å se at Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet et oppdrag om å belyse omfang og konsekvens av det reduserte skole- og opplæringstilbudet som følge av streiken.

Barneombudet ber regjeringen gjøre en barnets beste vurdering etter Grunnlovens § 104 basert på den informasjonen som nå innhentes om konsekvensene av streiken for ulike grupper barn. Barneombudet er ikke kjent med at det er gjort tilsvarende vurdering under tidligere streiker, men dagens særegne situasjon, der vi har en langvarig streik etter to år med pandemi, gjør en slik rettslig vurdering særlig påkrevd.

Barnets beste krever at det innhentes nødvendig kunnskap om konsekvensene

Barn og unges rett til utdanning er nedfelt i Grunnlovens § 109 og i FNs barnekonvensjon artikkel 28. I tillegg til læring er skolegang viktig for å ivareta barns psykiske helse og deres rett til utvikling, jf. barnekonvensjonens artikkel 24 og det generelle prinsippet i artikkel 6.

Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 3 bestemmer videre at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker som vedrører barn. Regjeringen har etter dette et ansvar for å sikre en vurdering av barnets beste i den nåværende situasjonen. Dette gjelder også i beslutninger om ikke å gripe inn.

En barnets beste vurdering forutsetter oppdatert kunnskap om hvordan streiken påvirker elevene, særlig for utsatte barn og unge. At streiken kommer etter to år med pandemi må inngå som et moment i

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

vurderingen. Om det er satt inn kompensierende tiltak eller ikke utgjør også et viktig moment. Vi mottar nå opplysninger som gjør at vi er bekymret for om det settes inn nødvendige kompensierende tiltak for elever i sårbare situasjoner.

Informasjon fra barn og unge selv utgjør en viktig del av en barnets beste vurdering. Barnekonvensjonens artikkel 12 pålegger myndighetene å innhente kunnskap fra barn og unge om situasjonen de er i. Det er derfor naturlig at regjeringen innhenter synspunkter fra Elevorganisasjonen, ungdomsråd og andre som kan gi verdifull informasjon.

Barnets beste må veies opp mot andre hensyn

Når barnets beste er kartlagt skal dette tillegges avgjørende vekt. Dersom regjeringen kommer til at andre hensyn, i dette tilfellet streikeretten, skal veie tyngst må denne vurderingen dokumenteres for senere å kunne etterprøves.

Henvendelser til Barneombudet

Barneombudet behandler ikke enkeltsaker, men har likevel de siste ukene mottatt en rekke henvendelser fra foreldre som er fortvilte over situasjonen for sine barn. Henvendelsene gjelder særlig barn i sårbare situasjoner, men de gir også uttrykk for bekymring for barn som tidligere ikke har hatt særlige utfordringer.

Nedenfor følger en sammenfatning av de ulike typer henvendelser vi mottar. Vi gjør oppmerksom på at dette ikke utgjør en uttømmende liste.

Elever med spesialundervisning

Mange elever med rett til spesialundervisning har etter pandemien hatt faglige utfordringer. Flere beskriver at dette går ut over barnets selvfølelse og fører til mye nedstemthet. Foreldrene skriver at det ikke søkes om dispensasjon, eller dette innvilges i liten grad. Mange foreldre forteller at det heller ikke gjøres unntak for elever med spesielle behov eller diagnoser.

Barneombudet viser i denne forbindelse til vedlagt brev fra Tromsø kommune om at det ikke blir søkt dispensasjon dersom eleven kun har behov for spesialundervisning.ⁱ Det opplyses også om at foreldre ikke kan forvente at slike vurderinger blir gjort før lærere tas ut i streik. Opplysningene tyder på at det i denne kommunen ikke settes inn tilstrekkelig kompensende tiltak for sårbare grupper.

Elever med bekymringsfullt skolefravær

Flere henvendelser kommer fra foreldre som har barn som har hatt et bekymringsfullt skolefravær, som etter lang tid hadde begynt å komme seg på skolen igjen etter pandemien. Foreldrene sier at de ikke vet om de klarer å få barna tilbake til skolen igjen når streiken er over fordi motivasjonen er borte. For noen barn utløser det angst når rutiner og strukturer blir borte. Det er vanskelig for dem å håndtere usikkerhet knyttet til om det er undervisning eller ikke. Flere opplyser at det ikke gis dispensasjon, til tross for legeerklæring.

Elever med alvorlige spiseforstyrrelser

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Det har kommet flere henvendelser fra foreldre til barn med alvorlige spiseforstyrrelser. Flere av barna har utviklet spiseforstyrrelse under pandemien, og skolen har vært en stabiliserende faktor etter pandemien. Med streiken har situasjonen forverret seg for mange. Det vises til behov for gode rutiner for å fungere, og at manglende skoletilbud har ført til at barna fungerer dårligere enn før.

Elever med diagnoser innenfor autismspekteret, ADHD og sosial angst

Forutsigbarhet og stabilitet er svært viktig for at denne gruppen barn skal fungere godt i hverdagen. Foreldre forteller at streiken har svært alvorlig konsekvenser for barn hvor skolen utgjør hele det sosiale livet. Skolen er en viktig arena for å opparbeide seg sosiale ferdigheter. Foreldre forteller også at det kan være vanskelig for elever som går til behandling i BUP å nyttiggjøre seg behandlingen så lenge de ikke har en vanlig hverdag hvor de får trent på utfordringene de sliter med.

Avslutning

Barneombudet er bekymret for de langsiktige konsekvensene av streiken for elevene. Som under pandemien, vil læringstapet for de berørte elevene kunne forfølge dem resten av skolegangen. Barns rett til utdanning krever at regjeringen også vurderer og iverksetter nødvendige kompensierende tiltak for å sikre læringstap på sikt.

Med vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Camilla Kayed
fagsjef

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Vedlegg

Barns rettigheter under streiken

Mottakerliste

Barne- og familiedepartementet (BFD)
Helse- og omsorgsdepartementet
Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)
Kunnskapsdepartementet (KD)

Kopimottakerliste

Statsministerens kontor

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

ⁱ <https://tromso.kommune.no/nyheter/2022/09/info-om-laererstreiken-til-foreldre-og-foesatte>